

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Ірина Білятинська, викладач кафедри інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Умань, Україна

В сучасному світі кількість інформації збільшується кожного дня. Для того, щоб надавати студентам повні, актуальні на даний момент знання викладач повинен не тільки в величезному потоці інформації обрати та систематизувати необхідні відомості, а й знайти оптимальний спосіб донесення їх до слухачів курсів. Традиційний спосіб представлення знань – книга, потребує значних затрат часу і коштів, які витрачаються на друк та тиражування видань, тому для представлення відомостей, що потребують частого доповнення, корекції, а також з метою модернізації, збагачення навчального процесу слід використовувати електронні навчальні посібники.

Мета: з'ясувати суть поняття «електронний навчальний посібник», проаналізувати особливості створення даної педагогічної технології.

Електронний навчальний посібник – електронне видання, що містить систематизовані відомості наукового, методичного або прикладного характеру, викладені у формі, зручній для вивчення і викладання [1].

Переваги використання даної сучасної інформаційної технології очевидні: відсутність обмеження в обсязі навчального матеріалу, можливості залучення аудіовізуального представлення знань, доповнення електронними словниками, тестуваннями з автоматичним виставленням оцінок, забезпечення самостійної роботи студентів; інтегрованість з різноманітними додатками спеціального призначення, переносимість, масштабованість, тощо.

Для того, що електронний навчальний посібник надавав ряд, притаманний традиційним засобам такого типу, переваг, слід значну увагу приділити процесу його створення.

Викладач, який поставив перед собою мету створити електронний навчальний посібник, повинен знати: сучасні світові тенденції розвитку освіти, вимоги до його якості і до сучасної науково-методичної літератури; основні дидактичні прийоми організації і представлення навчального матеріалу; можливості програм, орієнтованих на створення мультимедійних додатків [2, с. 5].

Підходи до створення даної технології існують різноманітні, що, у першу чергу, зумовлено існуванням значної кількості поглядів на трактування її означення, наявності широкого вибору засобів розробки подібних програмних продуктів, проте всіх їх, традиційно, об'єднує наявність наступних основних етапів:

1. Визначення мети, завдань, які повинен реалізувати готовий продукт з урахуванням особливостей дисципліни, під час вивчення якої буде використовуватися;

2. Підбір матеріалів, що будуть включені у зміст електронного навчального посібника, в тому числі файлів музичного супроводу, відео та графічної інформації;

3. Проектування готового продукту, розробка структури, вибір архітектури, способів взаємодії з користувачем та засобів розробки;

4. Безпосередній процес створення з використанням конкретних засобів розробки (мови програмування, середовища розробки, спеціального шаблону, тощо);

5. Тестування готового продукту, синтаксичне й семантичне налагодження, виявлення та усунення недоліків;

6. Документування, запуск та аналіз результатів.

Електронні навчальні посібники повинні задовольняти наступні вимоги для успішного застосування в процесі здобування знань:

- науково-методичні: містити інформацію, опрацювання якої сприятиме формуванню стійких, достатніх знань з дисципліни та вмінь, розвитку навчально-пізнавальних здібностей; повинен забезпечувати управління пізнавальною діяльністю студентів, містити рекомендації щодо способу ознайомлення з навчальним матеріалом, активізувати пізнавальну активність, стимулювати розвиток логічного мислення, формувати вміння застосовувати набуті знання на практиці;

- дизайн-ергономічні, що включають вимоги до зовнішнього вигляду продукту: кожний інформаційний елемент тематичного блоку електронного посібника не повинен перевищувати дві екранні сторінки, лаконічність тексту, використання лише одного шрифтового наповнення, дотримання контрасту тексту та фону, оформлення додатку в єдиній кольоровій гамі, аудіо, відео та графічні матеріали, що використовуються в посібнику повинні бути належної якості, доповнювати основний матеріал та суттєво не впливати на його розмір;

- технічні: відповідність технічних характеристик посібника характеристикам програмного та апаратного забезпечення, на якому він буде використовуватися, наявність якісної документації, яка міститиме відомості про програмні вимоги готового продукту, інструкцію по використанні, бути простим та доступним у експлуатації користувачами, що володіють загальними навичками роботи з комп'ютерною технікою.

Структура електронного навчального посібника може варіюватися в залежності від наповнення та призначення готового продукту. Спільною рисою, що об'єднує всі програмні продукти даного типу є наявність вступної, основної та заключної частин, модульного принципу структурування навчально-пізнавального й операційно-діяльнісного матеріалів.

Вступна частина ЕП — це автономне інформаційно і логічно завершене повідомлення, яке містить матеріал для ознайомлення користувача з реквізитами ЕП, його змістом і призначенням, інструкцією з використання. При

цьому зміст повідомлення має реалізувати виконання завдань мотивації процесу навчання [3, с.45].

Основна частина електронного посібника повинна представляти навчальний матеріал у вигляді логічно завершених, автономних блоків інформації – модулів, які, в свою чергу, поділяються на теми, параграфи, пункти, тощо.

Основне призначення заключної частини даного засобу навчання – узагальнення та систематизація представленого в ньому навчального матеріалу, доповнення його глосарієм, словником термінів, літературою, та усіма відомостями, що можуть стати в нагоді студенту під час вивчення дисципліни.

Отже, електронний навчальний посібник - це засіб здійснення навчання, що містить структурований інформаційно-довідковий та методичний матеріал, надає можливості його переглядати, вивчати, повторювати, здійснює наочне представлення навчального матеріалу за рахунок схем, рисунків, графіків, відео; дозволяє вивчати дисципліну в індивідуальному темпі, надає можливості здійснення самоконтролю по закінченню окремих тем, розділів та курсу в цілому.

Розробка даного типу програмних продуктів вимагає від викладача глибоких знань як власної дисципліни, так і мов програмування, особливостей проектування та розробки додатків, проте результатом і гідною нагородою за витрачений час та зусилля електронний навчальний посібник може стати надійною, сучасною, високоефективною допомогою в процесі передавання знань майбутнім спеціалістам в різних сферах людської діяльності.

Література

1. Положення про електронні освітні ресурси [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita-dnepr.com/index.php/gromadske-obgovorennya/1188-proekt-polozhennya-pro-elektronni-osvitni-resursi>
2. Зими́на О.В., Кири́лов А.И. Рекомендации по созданию электронного учебника. – М., 2003. – 47 с.
3. Волинський В. П., Красовський О. С., Черноус О. В., Якушина Т. В. Конструювання і змістове наповнення електронних підручників навчально-пізнавальним і операційно-діяльнісним матеріалом // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011. – №2. С. 44–49.